

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΙΗΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδ. 39).

— Δεύτερον, προσέθηκεν ὁ νέος, αἱ ὑποχρεώσεις μου.

— Αἱ ὑποχρεώσεις σου ;

— Καθὼς οἱ σύντροφοί μου συνδέονται πρὸς ἐμὲ, Ἀμαλία, οὕτω καὶ ἐγὼ πρὸς τοὺς συντρόφους μου.

Καὶ ἡμεῖς ἐπίσης ἔχομεν ἓνα ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξαρτώμεθα καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὠρκήσθημεν ὑποταγῇ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ὁ μέλλων βασιλεὺς τῆς Γαλλίας. Ἄν παραδέχῃσαι τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ ἀδελφοῦ σου εἰς τὸν Βοναπάρτην, παραδέχῃται καὶ τὴν ἡμετέραν εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΗ'.

Ἡ Ἀμαλία ἄφησε τὴν κεφαλὴν της νὰ πέσῃ καὶ ἐξέφερε βαθὺν στεναγμόν.

— Τότε εἶπεν, ἐχάθημεν.

— Διατί ; ὑπὸ διαφόρους προφάσεις, ἰδίως τῆς υγείας, δύνασαι νὰ κερδίσῃς ἓν ἔτος· πρὶν τοῦ ἔτους εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ ἀρχίσῃ ἓνα πόλεμον πιθανῶς εἰς Ἰταλίαν· μία δὲ μόνη ἡττα θέλει τοῦ ἀφαιρέσει ὅλην τὴν ἐπιρροήν του. Τέλος πάντων ἐντὸς ἑνὸς ἔτους πολλὰ πράγματα συμβαίνουν.

— Δὲν ἀνέγνωσες λοιπὸν τὸ ὑστερόγραφον τοῦ Ῥολάνδου, Κάρολε ;

— Ναί, ἀλλὰ δὲν βλέπω· τί περισσότερον παρ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς μητρός σου.

— Ἀνάγνωσε λοιπὸν καὶ πάλιν τὴν τελευταίαν φράσιν.

Καὶ ἡ Ἀμαλία ὑπέβαλε τὴν ἐπιστολὴν αὐτῆς ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ νέου, ἐκεῖνος δὲ ἀνέγνωσεν. « Ἄν δὲν σὲ βλέπω, θὰ ἀκούῃς νὰ γείνηται λόγος περὶ ἐμοῦ. »

— Λοιπὸν ;

— Εἰξεύρεις τί σημαίνει τοῦτο ;

— Ὅχι·

— Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Ῥολάνδος εἶνε εἰς καταδίωξίν σου.

— Ἀδιάφορον, ἀφοῦ δὲν δύναται ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς χειρὸς οὐδενὸς ἡμῶν.

— Ἀλλὰ σὺ, δυστυχῇ, δύνασαι ν' ἀποθάνῃς ἐκ τῆς χειρὸς ἐκείνου.

— ὦ! καὶ νομίζεις ὅτι θὰ τὸν ἐμίσω, ἐὰν μὲ ἐφόνευεν, Ἀμαλία ;

— Τοῦτο οὐδέποτε παρουσιάσθη εἰς τὸ πνεῦμά μου καὶ ἐν μέσῳ τῶν φρικωδεστέρων φόβων μου.

— Λοιπὸν νομίζεις ὅτι ὁ ἀδελφός σου εἶνε εἰς καταδίωξίν μας ;

— Εἴμαι περὶ τούτου βεβαία.

— Καὶ πόθεν ἔλαβες τὴν βεβαιότητα αὐτήν ;

— Ἐκ τοῦ σιρ Ἰωάννου θνήσκοντος, ὃν ὑπέλαβε θανόντα, καὶ τὸν ὁποῖον ὠρκήσθη νὰ ἐκδικηθῇ.

— Ἄν ἀπέθνησκεν, εἶπεν ὁ νέος μετὰ πικρίας, τότε δὲν θὰ εὐρισκόμεθα εἰς ἡν σήμερον εἴμεθα θέσιν.

— Ὁ Θεὸς τὸν ἔσωσε, Κάρολε· δὲν ἦτο, φαίνεται, καλὸν ν' ἀποθάνῃ.

— Δι' ἡμᾶς ;

— Δὲν ἐξετάζω τὰς βουλὰς τοῦ Κυρίου· σοὶ λέγω, μόνον, φίλτατέ μου Κάρολε, φυλάττου ἀπὸ τὸν Ῥολάνδον· ὁ Ῥολάνδος εἶνε ἐδῶ πλησίον.

Ὁ Κάρολος ἐμειδίασε μὲ ὕφος ἀμφιβολίας.

— Σοὶ λέγω ὅτι ὄχι μόνον εἶνε πλησίον ἐδῶ, ἀλλ' ὅτι εἶνε καὶ ἐδῶ· τὸν εἶδον.

— Ποῖος τὸν εἶδε ; ποῦ ; ποῖος ;

— Ποῖος τὸν εἶδε ;

— Ναί.

— Ἡ Καρλόττα, ἡ θαλαμηπόλος μου, ἡ ρυγάτρη τοῦ δεσμοφύλακος. Χθὲς κυριακὴν μοῦ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς γονεῖς της, καὶ ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ σὲ ἰδῶ, τῇ ἔδωσα ἀδειαν ἀπουσίας μέχρι σήμερον τὴν πρωίαν.

— Λοιπὸν ;

— Ἐμείνει τὴν νύκτα εἰς τοὺς γονεῖς της. Τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ὁ μοίραρχος τῆς χωροφυλακῆς ἔφερεν αἰχμαλώτους· ἐνῶ δὲ τοὺς ἔκλειον εἰς τὴν φυλακὴν, ἔφθασεν εἰς ἄνθρωπος περιβεβλημένος μὲ μανδύαν καὶ ἐζήτησε τὸν μοίραρχον. Ἡ Καρλόττα ἠθέλησε νὰ ἰδῇ τὸν νεωστὶ ἐλθόντα, παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἀπεχάλυφεν ὀλίγον τὸ πρόσωπόν του, ἀνεγνώρισε τὸν ἀδελφόν μου.

Ὁ νεανίας ἔκαμεν ἐν κίνημα.

— Ἐννοεῖς λοιπὸν, Κάρολε ; Ὁ ἀδελφός μου ὅστις ἔρχεται ἐδῶ εἰς Βουργον, ὅστις εἶνε περικεκαλυμμένος μὲ τὸν μανδύαν του, χωρὶς νὰ μοὶ ἀναγγεῖλῃ τὴν παρουσίαν του, ὁ ἀδελφός μου ὅστις ζητεῖ τὸν μοίραρχον τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις τὸν συνοδεύει μέχρι τῆς φυλακῆς, ὅστις εἰς αὐτὸν μόνον ὁμιλεῖ καὶ ἔπειτα γίνεται ἀφαντος, δὲν εἶνε ἀπειλὴ φρικώδης κατὰ τοῦ ἔρωτός μου ;

Καὶ ὄντως, καθόσον ἡ Ἀμαλία ὠμίλει, τὸ μέτωπον τοῦ ἔραστοῦ της ἐκρύπτετο ὑπὸ σκιεροῦ νέφους.

— Ἀμαλία, εἶπεν, ὅταν ἐγείναμεν ὅ,τι εἶ-

μεθα, κἀνείς δὲν ἐλησμόνησε τοὺς κινδύνους, οὓς ἔτρεχεν.

— Ἀλλὰ τοῦλάχιστον, ἐγκατελείψατε ἄσυλον; ἠρώτησεν ἡ Ἀμαλία· παρητήσατε τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Βρούνου;

— Οἱ νεκροὶ μας μόνοι ἔμειναν ἐκεῖ καὶ τὴν κατοικοῦσι τὴν ὥραν ταύτην.

— Ἀλλὰ τὸ σπήλαιον τοῦ Κεϋζεριάτου εἶνε ἀσφαλές;

— Ὅσον ἀσφαλές δύναται νὰ ᾔηεν ἐν ἄσυλον ἔχον δύο ἐξόδους.

— Καὶ ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Βρούνου εἶχε δύο ἐξόδους, καὶ ἐν τούτοις, λέγεις, ἀφήσατε μόνους τοὺς νεκροὺς σας ἐν αὐτῇ.

— Οἱ νεκροὶ εἶνε ἀσφαλέςεροι τῶν ζώντων, διότι τοῦλάχιστον εἶνε βέβαιοι ὅτι δὲν θ' ἀποθάνωσιν ἐπὶ τῆς λαίμητόμου.

Ἡ Ἀμαλία ἡσθάνθη φρικίαν διερχομένην ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα.

— Κάρολε! ὑπετονόρησεν.

— Ἀκουσον, εἶπεν ὁ νέος. Ὁ Θεὸς εἶνε μάρτυς μου καὶ σὺ ὁμοίως, ὅτι πάντοτε κατὰ τὰς συνεντεύξεις μας ἐπρόβαλα τὸ μειδίωμα καὶ τὴν φαιδρότητα μεταξὺ τῶν προαισθημάτων σου καὶ τῶν φόβων μου· ἀλλὰ σήμερον, Ἀμαλία, ἡ ὄψις τῶν πραγμάτων μετεβλήθη καὶ ἐρχόμεθα ἀπέναντι τοῦ ἀγῶνος· ὁποιοσδήποτε δὲ καὶ ἂν ἀποβῇ οὗτος, φθάνομεν εἰς τὸ τέλος. Δὲν σὲ ζητῶ, Ἀμαλία μου, τὰ παράλογα ἐκεῖνα καὶ ἐγωῖστικά ζητήματα, τὰ ὅποια οἱ ὑπὸ μεγάλων κινδύνων ἀπειλούμενοι ἐρασταὶ ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ τὰς ἐρωμέναις των. Δὲν σὲ ζητῶ νὰ φυλάξης τὴν καρδίαν σου εἰς τὸν νεκρὸν, οὐδὲ τὸν ἔρωτά σου πρὸς τὸ πτώμα.

— Φίλε, τῷ εἶπεν ἡ νεᾶνις θέτουσα τὴν χεῖρα τῆς ὑπὸ τὸν βραχίονά του, πρόσσεχε· ἀμφιβάλλεις περὶ ἐμοῦ;

— Ὅχι· ἀλλὰ σοὶ δίδω ἔτι μεγαλειτέραν ἀξίαν, ἀφίνων σε ἐλευθέραν νὰ ἐκτελέσης τὴν θυσίαν καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν· δὲν θέλω ὅμως οὐδεὶς ὅρκος νὰ σὲ συνέχῃ, οὐδεὶς δεσμός νὰ σὲ δεσμεύῃ.

— Καλὰ, εἶπεν ἡ Ἀμαλία.

— Ἀλλ' ὅ,τι σοῦ ζητῶ, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος, ὅ,τι ἀπαιτῶ νὰ μὲ ὀρκισθῇς ἐπὶ τοῦ ἔρωτος μας, τοῦ ἔρωτος φεῦ, τοῦ τοσοῦτον ὀλεθρίου διὰ σέ, εἶνε ἂν συλληφθῶ... καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ μὲ συλλάβωσι ζῶντα· ἀλλὰ τίς οἶδε; δύναμαι νὰ ἐμπέσω εἰς ἐνεδραν... ἂν συλληφθῶ, τοῦτο μόνον ζητῶ ἀπὸ σέ, τοῦτο ἀπαιτῶ, ὦ Ἀμαλία, δι' ὅλων τῶν

μέσων νὰ προσπαθῇς νὰ μοὶ προμηθεύσῃς ὅπλα, ὄχι μόνον δι' ἐμέ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς συντρόφους μου, ὥστε νὰ ἤμεθα τοῦλάχιστον πάντοτε κύριοι τῆς ζωῆς μας.

— Ἀλλὰ τότε, Κάρολε, δὲν θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃς νὰ ἐξομολογηθῶ τὰ πάντα, νὰ ἐπικαλεσθῶ διὰ τῆς τρυφερότητος τοῦ ἀδελφοῦ μου τὴν γενναιότητα τοῦ πρώτου ὑπάτου;

Μόλις ἡ Ἀμαλία εἶχε τελειώσει καὶ ὁ ἐραστής τῆς δραξάμενος τῆς χειρὸς τῆς,

— Ἀμαλία, τῇ εἶπε, δὲν σοῦ ἀπαιτῶ πλέον ἓνα, ἀλλὰ δύο ὅρκους, θὰ ὀρκισθῇς ἐν πρώτοις ὅτι δὲν θὰ ζητήσῃς ποσῶς τὴν χάριν μου. Ὀρκίσθητι, Ἀμαλία, ὀρκίσθητι.

— Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὀρκισθῶ φίλε; εἶπεν ἡ νεᾶνις ὀλοφυρομένη, σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι μὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν σοὶ εἶπον ὅτι σὲ ἀγαπῶ, μὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν μοὶ ἀπεκρίθης ὅτι μὲ ἀνταγαπᾷς:

— Σοὶ ὑπόσχομαι εἰς τὴν ζωὴν σου, εἰς τὴν ζωὴν μου, εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὰ μειδιάματα, εἰς τὰ δάκρυά μας.

— Ναί, θὰ ἀποθάνω ὅπωςδήποτε, καὶ τὴν κεφαλὴν μου αὐτὴν ἐὰν ἐπὶ τοῦ τοίχου διαβρῆξω, ἀλλὰ δὲν θ' ἀποθάνω ἡττημασμένος.

— Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι Κάρολε.

— Μένει ἡ δευτέρα παράκλησίς μου, Ἀμαλία· ἂν συλληφθῶμεν καὶ καταδικασθῶμεν, εἴτε ὅπλα μᾶς πέμψῃς, εἴτε δηλητήριο, οἷοςδήποτε θάνατος προερχόμενος ἀπὸ σέ θὰ μοὶ ᾔηεν μία εὐτυχία.

— Εἴτε μακρὰν εἶσαι, εἴτε πλησίον, εἴτε ἐλεύθερος, εἴτε δεσμώτης, εἴτε ζῶν, εἴτε νεκρός, ἐγὼ εἶμαι δούλη σου, διάταττε καὶ θέλω σὲ ὑπακούσει.

— Ἴδου τὸ πᾶν, Ἀμαλία· εἶνε βλέπεις σαφὲς καὶ καθαρὸν· ὄχι χάριν ἀλλὰ ὅπλα.

— Σαφὲς καὶ καθαρὸν, ἀλλὰ τρομερόν.

— Καὶ ὅμως θὰ γείνη· δὲν εἰν' ἀληθές;

— Τὸ θέλεις;

— Σὲ παρακαλῶ.

— Διαταγὴ ἡ παράκλησις, Κάρολέ μου, ἡ θέλησίς σου θέλει ἐκτελεσθῇ.

Ὁ νέος ὑπεστήριξε διὰ τοῦ βραχίονός του τὴν κόρην, ἥτις ἐφαίνετο ἐτοίμη νὰ λειποθυμήσῃ καὶ προσήγγισε τὸ στόμα του εἰς τὸ στόμα τῆς· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν τὰ χεῖλη τῆς ἐμελλόν νὰ προσκολληθῶσιν, ἡ φωνὴ τοῦ αἰγωλίου ἠκούσθη τοσοῦτον ἐγγὺς τοῦ παραθύρου, ὥστε ἡ μὲν Ἀμαλία ἐφρικίασεν, ὁ δὲ Κάρολος ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν.

Ἡ φωνὴ ἤκούσθη καὶ δευτέραν φορὰν, ἔπειτα καὶ τρίτην.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀμαλία, ἀκούεις τὴν φωνὴν τοῦ ἀπαισίου τούτου πτηνοῦ; κατεδικάσθημεν, φίλε μου.

Ὁ Κάρολος ὕψωσε τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν εἶνε φωνὴ αἰγωλιῶ, Ἀμαλία, εἶπεν, ἀλλ' ἡ πρόσκλησις τῶν συντρόφων μου. Σβύσε τὸ κηρίον.

Ἡ Ἀμαλία ἐφύσησε τὸ φῶς, ἐνῶ ὁ ἐραστής της ἤνοιγε τὸ παράθυρον.

— Ἀ! ὡς ἐδῶ, ἐψιθύρισεν ἐκείνη, ὡς ἐδῶ ἔρχονται νὰ σὲ ζητήσωσιν;

Ὡ! εἶνε ὁ φίλος μας, ὁ πιστός μας, ὁ κόμης δὲ Ζαχία· οὐδεὶς ἄλλος πλην αὐτοῦ γνωρίζει ποῦ ἦμην.

Εἶτα δὲ ἐκ τοῦ ἐξώστου

— Εἶσαι σύ, Μοντῆρ; ἠρώτησε.

— Ναί, εἶσαι σύ Μοργάν;

— Ναί.

Καὶ εἷς ἄνθρωπος κατῆλθεν ἐξ ἐνὸς δένδρου.

— Ἐχομεν νέα ἐκ Παρισίων καὶ μὴ χρονοτριβῶμεν· πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς ὅλων μας.

— Ἀκούεις, Ἀμαλία;

Καὶ λαβὼν τὴν νέαν κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ἐσφιγξεν ἐπανειλημμένως εἰς τὴν καρδίαν του.

— Ὑπαγε, εἶπεν ἐκείνη μετὰ φωνὴν θνήσκουσαν, ὕπαγε δὲν ἤκουσες ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς ὅλων σας;

— Ὑγίαινε, φιλότατή μου Ἀμαλία, ὑγίαινε!

— Ὡ! μὴ λέγῃς ὑγίαινε.

— Ὅχι! ὄχι, καλὴν ἀντάμωσιν.

— Μοργάν! Μοργάν! εἶπεν ἡ φωνὴ ἐκείνου ὅστις ἐπερίμενεν ὑπὸ τὸν ἐξώστην.

Ὁ νέος ἠσπάσθη διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν Ἀμαλίαν καὶ ῥιφθεὶς ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἐστάθη εἰς τὸν ἐξώστην, καὶ δι' ἐνὸς μόνοις πηδήματος εὗρεθι πλησίον τοῦ φίλου του.

Ἡ Ἀμαλία ἀφῆκε κραυγὴν καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τῶν δρυφράκτων, ἀλλὰ δὲν εἶδε πλέον εἰμὴ τὰς δύο σκιάς, αἵτινες ἐχάνοντο εἰς τὸ σκότος, τὸ πυκνότερον γενόμενον ἕνεκα τῶν μεγάλων δένδρων, ἅτινα ὑπῆρχον αὐτόσε.

ΜΕΡΟΣ Ε'. — ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΚΕΥΖΕΡΙΑΤΟΥ.

Οἱ δύο φίλοι εἰσέδυσαν ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν μεγάλων δένδρων καὶ ὁ Μοργάν ὠδήγησε

τὸν σύντροφόν του, ἥττον αὐτοῦ γνωρίζοντα τὰς περιστροφὰς τοῦ δάσους, καὶ τὸν ἔφερεν ἴσα πρὸς τὸ μέρος, ἐνθα ἐσυνείθιζε νὰ ἀναβαίνει τὸν τοῖχον.

Ἐν μόνον δευτερόλεπτον ἐξήρχεσεν εἰς ἀμφοτέρους διὰ νὰ πηδήσωσιν εἰς τὸ ἐξω μέρος, καὶ μετ' ὀλίγον εὗρεθῆσαν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ῥεισούσου. Ἐκεῖ μία λέμβος τοὺς ἐπερίμενε παρὰ τὴν ῥίζαν μιᾶς ἱτέας. Εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν καὶ μετὰ τρεῖς κωπηλασίας ἦσαν εἰς τὴν ἀντίπεραν τοῦ Ῥεισούσου.

Μικρὰ ἀτραπὸς σχηματιζομένη ἐγγὺς τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ἔφερεν εἰς μικρόν τι δάσος, ὅπερ ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Κεϋζεριάτου μέχρι τοῦ Ἐτρείζου, δηλαδὴ εἰς μῆκος τριῶν λευγῶν, καὶ ὅπερ ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ Ῥεισούσου ἀποτελεῖ τὴν παράλληλον τοῦ δάσους τοῦ Σελλῶνος.

Φθάσαντες εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δάσους ἐσταμάτησαν· μέχρι δὲ αὐτῆς ἐβάδιζον ὅσον ἦτο δυνατόν ταχύτερον χωρὶς νὰ τρέχωσι, καὶ οὐδ' ὁ εἷς οὐδ' ὁ ἄλλος τὴν ἐλαχίστην ἐπρόφερον λέξιν.

Πᾶσα ἡ ἀδὸς ἦν διηλθὼν ὑπῆρχεν ἔρημος καὶ ἦτο πιθανόν, ἡ μᾶλλον βέβαιον, ὅτι καὶ νῦν δὲν τοὺς εἶδεν. Ἐδύναντο λοιπὸν νὰ ἀναπνεύσωσι.

— Ποῦ εἶνε οἱ σύντροφοι; ἠρώτησεν ὁ Μοργάν.

— Εἰς τὸ σπήλαιον, ἀπεκρίθη ὁ Μοντῆρ.

— Καὶ διατί δὲν ὑπάγομεν ἀπ' εὐθείας ἐκεῖ;

— Διότι ὀπισθεν τοῦ φηγοῦ τούτου θὰ εὐρωμεν ἕνα τῶν ἡμετέρων, ὅστις θὰ μᾶς εἴπῃ, ἂν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν μακρύτερον ἄνευ κινδύνου.

Ποῖον;

— Τὸν Δασσᾶς.

Μία σκιά ἐφάνη ὀπισθεν τοῦ δένδρου καὶ ἀπεσπάσθη αὐτοῦ.

— Ἴδου ἐγὼ, εἶπεν ἡ σκιά.

— Ἀ! εἶσαι σύ; ἀπεκρίθησαν οἱ δύο νέοι.

— Τί νέα; ἠρώτησεν ὁ Μοντῆρ.

— Τίποτε· σᾶς περιμένουσι διὰ νὰ λάβωσι μίαν ἀπόφασιν.

— Τότε ἂς σπεύσωμεν.

Καὶ οἱ τρεῖς νέοι ἤρξαντο νὰ βαδίζωσι δρομαίως· μετὰ τριακόσια δὲ βήματα, ὁ Μοντῆρ ἐστάθη ἐκ νέου.

— Ἀρμάνδε! ἀνέκραξε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἤκούσθη τριγμὸς ξηρῶν φύλλων, καὶ τετάρτη σκιά ἐξεληθούσα ἐπλησίασε τοὺς τρεῖς συντρόφους.

- Τίποτε νέα ; ἡρώτησεν ὁ Μοντῆαρ.
- Ναί, εἰς πρέσβυς τοῦ Καδουδάλ.
- Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἦλθε ;
- Ναί.
- Ποῦ εἶναι ;
- Μὲ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὸ σπήλαιον.
- Ἀγώμεν.

Ὁ Μοντῆαρ ἐτράπη πρῶτος, ἡ δὲ ὁδὸς κατέστη τοσοῦτον στενὴ, ὥστε οἱ τέσσαρες φίλοι δὲν ἐδύναντο νὰ βαδίσωσι παρὰ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου.

Ἡ ὁδὸς ἐπὶ πεντακόσια βήματα εἶχε κατωφερικὴν τινα κλίσιν, οὐχὶ μὲν μεγάλην, ἀλλ' ἐλικοειδῆ. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς ἀδενδρόν τι μέρος, ὁ Μοντῆαρ ἐστάθη καὶ ἐμιμήθη τρίς τὴν φωνὴν τοῦ αἰγωλιῦ, ἣτις ὑπέδειξε τὴν παρουσίαν του εἰς τὸν Μοργάν.

Ἐτέρα φωνὴ βύου τῷ ἀνταπεκρίθη, καὶ ἐκ τοῦ μέσου τῶν κλάδων πυκνῆς δρυὸς κατῆλθεν εἰς ἄνθρωπος· οὗτος δὲ ἦτον ὁ φρουρός, ὅστις ἐφύλαττε τὴν ὁπὴν τοῦ σπηλαίου, ἡ δὲ ὁπὴ αὕτη ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν δέκα βημάτων ἀπὸ τῆς δρυὸς.

Ἐνεκα τῶν πολυαρίθμων δένδρων καὶ κλάδων οἵτινες περιεκύκλουν τὴν ὁπὴν ταύτην, καθίστατο σχεδὸν πάντῃ ἀφανής.

Ὁ φρουρός ἀντήλλαξε λέξεις τινὰς χαμηλοφώνως πρὸς τὸν Μοντῆαρ, ὅστις ἐφάνετο ἐκπληρῶν τὰ καθήκοντα ἐνὸς ἀρχηγοῦ, ὅτι ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὸν Μοργάν ὁλόκληρον εἰς τοὺς στοχασμούς του· εἶτα δὲ ἐπειδὴ τὸ ἔργον του δὲν εἶχεν εἰσέτι τελειώσει, ὁ φρουρός ἀνέβη ἐπὶ τὸ δένδρον τῆς δρυὸς καὶ μετὰ τινα στιγμὴν εὐρέθη τοσοῦτον καλῶς προσηρητημένος εἰς αὐτήν, ὥστε ἐκεῖνοι οἵτινες πρὸ μικροῦ τὸν εἶχον ἰδεῖ ἀναβαίνοντα, μάτην τὸν ἀνεξήτουν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἡ ὁδὸς καθίστατο ἐτι στενωτέρα καθόσον ἐπλησίαζον πρὸς τὸ σπήλαιον.

Ὁ Μοντῆαρ εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ πρῶτος, καὶ ἀπὸ μίαν κοιλότητα, ἣν αὐτὸς ἐγνώριζεν, ἐξήγαγε χάλυβδα, πέτραν, πυρφόρον, ὕσκαν, φωσφόρους καὶ μίαν δᾶδα.

Ἡ σπινθήρ ἔλαμψεν, ἡ ὕσκα ἤναψεν, ὁ φωσφόρος διέχυσε τὴν κυανόλευκον λάμψιν του, καὶ ἐξ αὐτῆς μετεδόθη τὸ πῦρ εἰς τὴν δᾶδα.

Τρεῖς ἢ τέσσαρες ὁδοὶ ἐφαίνοντο καὶ ὁ Μοντῆαρ ἔλαβε τὴν μίαν αὐτῶν χωρὶς νὰ διστάσῃ.

Ἡ ὁδὸς αὕτη περιστρεφομένη ἐλικοειδῶς εἰσεχώρει εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδυνάτο τις νὰ

εἰπῇ ὅτι οἱ νέοι ἀνελάμβανον ὑπὸ τὸ ἔδαφος τὰ ἴχνη τῶν βημάτων των καὶ ἠκολούθουν τὴν ὁδόν, ἣτις τοὺς ἔφερεν. Ἦτο δὲ βέβαιον ὅτι ἠκολούθουν τὰς περιστροφὰς ἐνὸς λατομείου, ἐκείνου ἴσως, ὅθεν ἐξῆλθον αἱ τρεῖς Ῥωμαϊκαὶ πόλεις, αἵτινες δὲν ὑπάρχουσι πλέον σήμερον εἰμὴ πολίχνια, καὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Καίσαρος, τὸ ὁποῖον ἐπείκειται αὐτῶν.

Ἐκ διαλειμμάτων, ἡ ὑπόγειος ὁδὸς αὕτη διετέμενετο καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος ὑπὸ εὐρείας τάφρου, τὴν ὁποίαν διέβαινον ἐπὶ μιᾶς σανίδος, δυναμένης δι' ἐνὸς λακτίσματος νὰ ριφθῇ ἐντὸς τῆς τάφρου.

Ἐκ διαλειμμάτων ἐπίσης ὑπῆρχον ὑψώματα, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἦτον εὐκόλον νὰ περιχαρακωθῇ τις καὶ πυροβολῇ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐκθέτῃ εἰς τὴν προσβολὴν ἐκείνου οὐδὲν μέρος τοῦ σώματός του. Τέλος εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων βημάτων ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὑπῆρχε πρόχωμά τι ἔχον ὕψος ἀνθρώπου καὶ προσφέρον τελευταίαν ἀντίστασιν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελεν ἐπιτύχει νὰ εἰσδύσῃ μέχρις εἰδους τινος στρογγύλου χώρου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἴσταντο ἡ ἐκάθηντο δώδεκα περίπου ἄνθρωποι, οἱ μὲν ἀναγινώσκοντες, οἱ δὲ παίζοντες.

Οὐδεὶς τῶν ἀναγινωσκόντων ἢ παιζόντων ἐκινήθη εἰς τὸν θόρυβον τῶν πλησιαζόντων βημάτων, ἢ εἰς τὴν θέαν τοῦ φωτός τὸ ὁποῖον προέβαινε· τόσον ἦσαν βέβαιοι ὥτι φίλοι μόνοι ἠδύναντο νὰ προσέλθωσι μέχρις αὐτῶν, καθὼς ἦσαν πεφρουρημένοι.

Ἄλλως τε ἡ ἐποψίς, ἣν προσέφερε τὸ στρατόπεδον τοῦτο ἦτον ἐκ τῶν γραφικωτέρων. Τὰ κηρία, ἅτινα ἔλαμπον ἐν ἀφθονίᾳ (διότι οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰηοῦ ἦσαν πολὺ ἀριστοκράται καὶ δὲν ἤναπτον ἄλλο τι παρὰ κηρία), ἀντανεκλῶντο ἐπὶ τροπαίων ὅπλων παντοειδῶν, μετὰ τῶν ὁποίων τὰ δίκανα πυρόβολα καὶ τὰ πιστόλια κατεῖχον τὴν πρώτην θέσιν· ξίφη καὶ προσωπίδες ἤρτωντο ἀναμῖξ, καὶ τινα μουσικὰ ὄργανα ἦσαν τεθειμένα τῇδε κακείσε. Τέλος εἰς τὴν δύο καθρέπτει ἐν περιεχρυσωμένοις πλαισίοις ἐδείκνυον ὅτι ὁ καλλωπισμὸς καὶ ἐν τῇ ὑπογείῳ ταύτῃ κατοικίᾳ δὲν παρημελεῖτο.

Ἦάντες ἐφαίνοντο τοσοῦτον ἡσυχοὶ ὡς ἂν τὸ νέον, ὅπερ ἐξήγαγε τὸν Μοργάν ἀπὸ τοὺς βραχίονας τῆς Ἀμαλίας, τοῖς ἦτον ἄγνωστον, ἢ ὡς ἂν τὸ θεώρουν ἀνευ σπουδαϊότητος.

Ἐν τούτοις ὅτε εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων ἠκούσθησαν αἱ λέξεις «ὁ ἀρχηγός, ὁ ἀρχηγός» ὅλοι ἠγέρθησαν, οὐχὶ μετὰ τῆς δουλικότητος τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες βλέπουσιν ἐρχόμενον τὸν ἀρχηγόν των, ἀλλὰ μὲ τὸ σέβας ἀνδρῶν νοημόνων καὶ ἀνδρείων ἐνώπιον νοημονεστέρου καὶ ἀνδρειοτέρου.

Ὁ Μοργάν τότε ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν, καὶ προχωρήσας ἔμπροσθεν τοῦ Μοντθάρ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, ὅστις ἐσχηματίσθη αὐτοῦ εἰσελθόντος.

— Λοιπὸν, φίλοι, ἠρώτησε, φαίνεται ὅτι ἔχομεν εἰδήσεις.

— Ναί, ἀρχηγέ, εἶπε μία φωνή· βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἀστυνομία τοῦ πρώτου ὑπάτου μᾶς κάμνει τὴν τιμὴν νὰ ἐνασχοληθῇ περὶ ἡμῶν.

— Ποῦ εἶνε ὁ ἀπεσταλμένος; ἠρώτησεν ὁ Μοργάν.

— Ἐγώ, ἰδοῦ, εἶπεν εἰς νέος φέρων στολὴν ταχυδρόμου καὶ πλήρης κονιορτοῦ καὶ βορβόρου

— Ἐχετε ἔγγραφα;

— Ἐγγραφα, ὄχι· ἀλλὰ προφορικὰς παραγγελίας.

— Πόθεν ἐρχονται;

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ γραφείου τοῦ ἀστυνόμου.

— Τότε λοιπὸν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτάς;

— Σᾶς ἐγγυῶμαι, εἶναι αὐθεντικώταται.

— Εἶνε καλὸν νὰ ἔχη τις φίλους παντοῦ, εἶπεν ὁ Μοντθάρ ὡς ἐν παρενθέσει.

— Καὶ ἰδίως παρὰ τῷ Κ. Φουσέ, προσέθηκεν ὁ Μοργάν· ἃς ἴδωμεν τὰ νέα.

— Νὰ τὰ εἶπω δυνατὰ, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνον;

— Ἐπειδὴ ὑποθέτω ὅτι ἐνδιαφέρουσιν ὅλους, εἶπατέ τα δυνατὰ.

— Λοιπὸν ὁ πρῶτος ὑπάτος προσεκάλεσε τὸν πολίτην Φουσέ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τὸν ἔλυσεν πατόκορφα.

— Καλὰ, ἔπειτα;

— Ὁ πολίτης Φουσέ ἀπεκρίθη ὅτι εἴμεθα πειρασμοὶ πολὺ ἐπιτήδαιοι, πολὺ δυσκόλως εὐρισκόμενοι, καὶ πολὺ δυσκολώτερον συλλαμβανόμενοι, ὅπότεν ἠθέλαμεν εὐρεθῇ. Ἐνὶ λόγῳ ἔκαμε τὸν μεγαλείτερον ἡμῶν ἔπαινον.

— Τὸν εὐχαριστοῦμεν· ἔπειτα;

— Ἐπειτα, ὁ πρῶτος ὑπάτος εἶπεν ὅτι αὐτὸ δὲν τὸν ἀπέβλεπεν, ὅτι εἴμεθα κακοῦργοι, ὅτι ἡμεῖς μὲ τὰς κακοουργίας μας υποστηρίζομεν τὸν πόλεμον τῆς Βανδέας, καὶ

ὅτι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ διέλθωσι πλέον χρήματα ἀπὸ τὴν Βρετάνην θὰ ἐκλείψουν καὶ οἱ ἀντιδημοκράται.

— Τοῦτο μοὶ φαίνεται πολὺ δίκαιον.

— Ὅτι ἔπρεπε νὰ προσβάλωσι διὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ μεσημβριῶν ἐπαρχιῶν τὰς δυτικάς.

— Ὡς ἡ Ἀγγλία ἐν Ἰνδικῇ.

— Κατὰ συνέπειαν ἔδιδεν ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα εἰς τὸν πολίτην Φουσέ, ὅστις ὤφειλε μὲ δαπάνην καὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίου νὰ φονεύσῃ πεντακοσίους ἀνθρώπους· ἀδυστάκτως θέλει τὰς κεφαλὰς μας.

— Πολὺ καλὰ, αὐτὸς τὰς θέλει, νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς ἂν τῷ τὰς δίδωμεν.

— Τότε ὁ πολίτης Φουσέ ἐπέστρεφεν εἰς τὰ ἴδια μανιώδης, καὶ διεκήρυξεν ὅτι ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν οὐδὲ εἰς ὁπαδὸς τοῦ Ἰηοῦ θὰ ὑπάρχῃ εἰς Γαλλίαν.

— Ἡ προθεσμία εἶνε μικρά.

— Αὐθημερόν ταχυδρόμοι ἀνεχώρησαν διὰ Λυῶν, Μακῶν, Λουλεσωνιέ, Βεζανσῶν καὶ Γενεύην μὲ διαταγὴν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των φρουρῶν νὰ κάμωσιν αὐτοπροσώπως ὅτι δύνανται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ ἐκείνου, ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸν Κ. Πολάνδον δὲ Μοντρεβέλ, ὑπαπιστὴν τοῦ πρώτου ὑπάτου, ἄνευ ἀναβολῆς, ἄνευ ἀντιλογίας, καὶ νὰ θέσωσιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει, ὅλον τὸν στρατὸν τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ διαθέσωσι.

— Καὶ δύναμαι νὰ προσθέσω τοῦτο, εἶπεν ὁ Μοργάν, ὅτι ὁ κ. Πολάνδος δὲ Μοντρεβέλ εὐρίσκεται ἤδη εἰς ἐκδρομὴν· χθὲς εἶχεν εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Βούργου μίαν συνέντευξιν μετὰ τοῦ μοιράρχου τῆς χωροφυλακῆς.

— Εἰξεύρουν πρὸς τίνα σκοπὸν; ἠρώτησε φωνὴ τις.

— Βέβαια, εἶπεν ἄλλος, διὰ νὰ μᾶς κρατήσῃ θέσιν ἐν τῇ φυλακῇ.

— Τώρα θὰ τὸν προσατεύξῃ καὶ πάλιν; ἠρώτησεν ὁ Δασσᾶς.

— Πλέον ὑπὲρ ποτε.

— Ἀ! αὐτὸ εἶνε πολὺ! ἐπιθύρισε μία φωνή.

— Διατί; ἠρώτησεν ὁ Μοργάν μὲ τόνον ἐπιτακτικόν· δὲν εἶνε δικαίωμά μου ὡς ἀπλοῦ συντρόφου;

— Βεβαίως, ἀπεκρίθησαν δύο φωναί.

— Λοιπὸν ἐξασκῶ αὐτὸ καὶ ὡς ἀπλοῦς σύντροφός σας καὶ ὡς ἀρχηγός σας.

— Ἄν ἐν τούτοις μεταξύ τῆς συμπλοκῆς

κάμμία σφαῖρα κάμη λάθος ; ἠρώτησε μία φωνή.

— Τότε δὲν εἶνε δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἐξασκῶ, δὲν εἶνε διαταγή τὴν ὁποίαν δίδω, εἶνε παράκλησις τὴν ὁποίαν ἀπευθύνω. Φίλοι μου, ὑποσχέθητέ μοι εἰς τὴν τιμὴν σας, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Ρολάνδου δὲ Μοντρεβέλ θὰ σᾶς ᾔνε ἱερά.

Καὶ μιᾷ φωνῇ ἅπαντες ὑψώσαντες τὰς χεῖρας, ἐκραύγασαν

— Εἰς τὴν τιμὴν μας, ὀρκιζόμεθα.

— Τώρα, ὑπέλαβεν ὁ Μοργάν, πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὴν θέσιν μας ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἐποψίν καὶ νὰ μὴ ἀπατώμεθα. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μία ἀστυνομία καλῶς ὠργανισμένη τραπῇ εἰς καταδίωξιν μας καὶ μᾶς καταπολεμήσῃ, εἶνε ἀδύνατον ν' ἀντιστῶμεν. Θὰ κάμωμεν δόλους ὡς ἡ ἀλώπηξ, θὰ ἀντιστῶμεν ὡς ἡ ἄρκτος, ἀλλ' ἡ ἀντίστασίς μας ἔσεται ζήτημα χρόνου, καὶ ἰδοὺ τὸ πᾶν αὕτῃ τοῦλάχιστον εἶνε ἡ γνώμη μου.

Ὁ Μοργάν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξέτασε τοὺς συντρόφους του, ἡ δὲ ὁμοφροσύνη των ὑπῆρχε γενικὴ, μὲ μόνην τὴν παρατήρησιν, ὅτι μὲ τὸ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη ἀνεγνώριζον ὅτι ἡ καταστροφή των ἦτο βεβαία.

Καὶ τοιαύτῃ ἦτον ἡ παράδοξος ἐκείνη ἐποχή· ἐδέχοντο τὸν θάνατον ἀγογγύστως, ὡς τὸν ἐδίδον ἀνευ συγκινήσεως.

— Καὶ δὲν ἔχετε ἄλλο τί νὰ προσθέσητε ; ἠρώτησεν ὁ Μοντβάρ.

— Ναι, εἶπεν ὁ Μοργάν, ἔχω νὰ προσθέσω ὅτι οὐδὲν εἶνε εὐκολώτερον παρὰ νὰ προμηθευθῶμεν ἵππους ἢ μᾶλλον ν' ἀναχωρήσωμεν ὅλοι πεζοί. Εἴμεθα ὅλοι κυνηγοὶ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ὀρεινοί. Ἐφιπποί, δυνάμεθα ἐντὸς ἐξ ὥρων νὰ ἤμεθα ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, πεζοὶ ἐντὸς δώδεκα καὶ μίαν φορὰν ἔξω ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἅς μένη ὁ πολίτης Φουσέ μὲ τὴν ἀστυνομίαν του. Ἰδοὺ τί ἔχω νὰ προσθέσω.

— Εἶνε πολὺ νόστιμον νὰ ἐμπαίξωμεν τὸν πολίτην Φουσέ, εἶπεν ὁ Ἀδλερ, ἀλλὰ καὶ πολὺ θλιβερόν νὰ παραιτήσωμεν τὴν Γαλλίαν.

— Ἀλλὰ τὴν πρότασιν ταύτην δὲν ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐγκρισίν σας πρὶν ἀκούσωμεν καὶ τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Καδουδάλ.

— Ἀ ! ναι, εἶνε ἀληθές, ὁ Βρέτων, ποῦ εἶνε ὁ Βρέτων ;

— Ἐκοιμάτο ὅταν ἀνεχώρησα, εἶπεν ὁ Μοντβάρ.

— Καὶ κοιμάται ἀκόμη, εἶπεν ὁ Ἀδλερ δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου ἄνθρωπον κεκλιμένον ἐπὶ ἀχυρίνης κλίνης εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου.

Ἐξύπνησαν τὸν Βρέτονα, ὅστις ἠγέρθη ἐπὶ τῶν γονάτων του, τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς τῇ μιᾷ χειρὶ καὶ τῇ ἐτέρᾳ ζητῶν ἐκ συνηθείας τὴν καραβίναν του.

— Εἰσθε μεταξὺ φίλων, εἶπε μία φωνή, μὴ φοβῆσθε.

— Νὰ φοβηθῶ ! εἶπεν ὁ Βρέτων ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι φοβοῦμαι ;

— Κάποιος ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει τί εἶνε ὁ φίλτατός μου Χρυσόκλαδος, εἶπεν ὁ Μοργάν, (διότι ἀνεγνώρισε τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Καδουδάλ ὡς ἐκείνον ὅστις εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἀγίου Βρούνου, καθ' ἣν νύκτα καὶ αὐτὸς ἐπέστρεψεν ἐξ Ἀυινιώνος) καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἐγὼ ζητῶ συγγνώμην.

Ὁ Χρυσόκλαδος παρετήρησε τὸν ὄμιλον τῶν νέων, ἐμπροσθεν τοῦ ὁποίου εὕρισκετο μὲ ὕφος καταδεικνύον τὴν ἀπαρέσκειάν του εἰς τοιοῦτον εἶδος ἀστεϊσμῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ὄμιλος ἐκεῖνος οὐδὲν ἐνέφαινε προσβλητικὸν καὶ ἡ φαιδρότης του οὐδόλως ἐκ σκωπτικοῦ σχοποῦ προήρχετο, ἠρώτησε μὲ τόνον βροντώδη.

— Τίς ὑμῶν, κύριοι, εἶνε ὁ ἀρχηγός ; ἔχω νὰ τῷ δώσω μίαν ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ στρατηγοῦ μου.

Ὁ Μοργάν ἐπροχώρησεν ἐμπρός.

— Εἴμ' ἐγώ, εἶπε.

— Τὸ ὄνομά σας ;

— Ἐχω δύο.

— Τὸ πολεμικόν σας ὄνομα.

— Μοργάν.

— Ναι, αὐτὸ εἶπε καὶ ὁ στρατηγός· ἄλλως σᾶς ἀναγνωρίζω· εἰσθε σεῖς ὁ ὁποῖος ὅταν τὴν νύκτα ἐκείνην μὲ ἐδέχθησαν οἱ μοναχοί, μοι ἐδῶσατε τὸν σάκκον τῶν ἐξήκοντα χιλιάδων φράγκων. Τότε ἔχω μίαν ἐπιστολὴν διὰ σᾶς.

— Δότε μοι αὐτήν.

Ὁ χωρικός ἔλαβε τὸν πῖλόν του, ἐξέβαλε τὸ ἐν αὐτῷ πανίον, καὶ μεταξὺ τοῦ πανίου καὶ τοῦ κυρίως πῖλου, ἔλαβε χάρτην μὲ διπλοῦν περικάλυμμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο λευκόν. Χαιρετήσας δὲ στρατιωτικῶς, παρούσας αὐτὸν εἰς τὸν Μοργάν.

Ἐκεῖνος ἤρχισε νὰ τῷ στρέφῃ ἔνθα καθεῖσε, βλέπων κατὰ τὸ φαινόμενον ὅτι οὐδὲν ἐπ' αὐτοῦ ὑπῆρχε γεγραμμένον.

— Ἐν κηρίον, εἶπε.

Καὶ κομισθέντος τοῦ κηρίου, ὁ Μοργάν ἐξέθηκε τὸν χάρτην εἰς τὴν φλόγα· ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ὁ χάρτης ἐκαλύφθη ὑπὸ χαρακτῆρων καὶ εἰς τὴν θερμότητα ἡ γραφὴ ἀνεφάνη.

Τὸ τοιοῦτον γεγονός ἐφαίνετο ὅτι ἦτο σύνηθες εἰς τοὺς ἐταίρους, διότι οὐδεὶς ἔδωκε προσοχήν· μόνος ὁ Βρέτων ἐδείκνυνεν ἐκπληξίν τινα, διότι ἡ ζωηρὰ φαντασία του τῷ παρίστα τὸ πρᾶγμα ὥς περιέχον καὶ τινα μαγείαν, καὶ ἂν ὁ διάβολος ὑπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τῶν βασιλοφρόνων, τότε βεβαίως καὶ αὐτὸς ὑπῆρχεν εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ διαβόλου.

— Κύριοι, εἶπεν ὁ Μοργάν, θέλετε νὰ μάθῃτε τί μᾶς λέγει ὁ στρατηγός;

Καὶ ὅλων κλινάντων ἵνα ἀκούσωσιν, ἐκείνος ἀνέγνω ταῦτα·

« Φίλτατέ Μοργάν, ἂν σὰς ἔλεγον ὅτι ἐγκατέλειψα τὰς τάξεις σας καὶ ἦλθον εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ πρώτου ὑπάτου, ὥς καὶ οἱ Βανδέοι ἀρχηγοί, μὴ πιστεύσητε τοῦτο· εἶμαι γνήσιον τέκνον τῆς Βρετάνης καὶ ἐπομένως ἐπίμῳ ὥς Βρέτῳ. Ὁ πρῶτος ὑπάτος μοὶ ἐπεμψεν ἓνα τῶν ὑπάσι στῶν του διὰ νὰ προσφέρῃ ἀμνηστειὰν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μου, καὶ εἰς ἐμὲ τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου, ἀλλ' ἐγὼ χωρὶς νὰ ἐρωτήσω καὶ τοὺς ἀνθρώπους μου, ἀπέρριψα καὶ δι' ἐμαυτὸν καὶ δι' ἐκείνους τὴν προσφορὰν.

» Ἡ δὲ τὸ πᾶν ἐξήρτηται παρ' ὑμῶν· ἐπεὶ δὴ παρὰ τῶν βασιλέων οὔτε χρήματα, οὔτε ἐπικουρίαν λαμβάνομεν πλέον, εἰσθε σεῖς ὁ μόνος ταμίας ἡμῶν. Ἄν μᾶς κλείσητε τὸ ταμειὸν σας, ἢ μᾶλλον ἂν δὲν μᾶς ἀνοίγητε τὸ τῆς κυβερνήσεως, ἢ ἀντιδημοκρατικὴ ἀντίστασις, ἥτις μόνον ἐν Βρετάνῃ ἐξακολουθεῖ εἰσέτι θέλει μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀραιωθῇ, μέχρις οὗ ὀλοσχερῶς καταπαύσῃ. Δὲν εἶνε δὲ χρεια νὰ σὰς εἴπω ὅτι ὅταν ἐκείνη παύσῃ, θέλει καὶ ἡ ἐμὴ καρδιά παύσει νὰ πάλλῃ.

» Ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν εἶνε κινδυνώδης, καὶ πιθανὸν ἐν αὐτῇ νὰ ἐκμετρήσωμεν καὶ τὸ ζῆν· ἀλλὰ δὲν εὐρίσκετε ἐνδοξον ν' ἀκούσωμεν νὰ εἴπωσι μίαν ἡμέραν μεθ' ἡμᾶς, ἂν ἦνε δυνατόν νὰ ἀκούῃ καὶ ὁ εἰς τὸν τάφον καταβάς « Πάντες ἀπηλπίσθησαν, ἀλλ' ἐκείνοι ἐμειναν ἀκλόνητοι! »

» Ὁ εἰς τῶν δύο ἡμῶν θέλει ἐπιζῆσει εἰς

τὸν ἕτερον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν σειρὰν του. Ἄς λέγῃ λοιπὸν ἐκεῖνος ἀποθνήσκων « Ὅλοι ἐκλιναν, ἐγὼ πλὴν ὄχι. »

» Θαρῖτε ἐπ' ἐμὲ, ὥς καὶ ἐγὼ θαρῶ ἐφ' ὑμᾶς.

» ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΔΟΥΔΑΛ.

« Υ. Γ. Εἰς τὸν Χρυσόκλαδον δύνασθε νὰ παραδώσητε ὅσον χρηματικὸν ἔχετε εἰς τὸ ταμειὸν, διότι μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ συλληφθῇ, καὶ ἐμπιστεύομαι εἰς τὸν λόγον του. »

Ψιθυρισμὸς ἐνθουσιασμοῦ ἠκούσθη μετὰ τῶν ἐταίρων, ὅτε ὁ Μοργάν ἐτελείωσε τὰς τελευταίας λέξεις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. — Ἡκούσατε, κύριοι; εἶπε.

— Ναί, ναί, ναί, ἐπανελάβον ἀπαξάπαντες.

— Ἐν πρώτοις τί ποσὸν ἔχομεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Χρυσόκλαδον;

— Δεκατρεῖς χιλιάδας φράγκων ἐν τῇ λίμνῃ τοῦ Σιλὰν ἀρπαγέντων, εἴκοσι δύο χιλιάδας ἐν τῇ Καρρόνιερῃ, δεκατέσσαρας χιλιάδας ἐν τῇ Μεξιμιῷ, τὸ ὅλον τεσσαράκοντα ἐννέα χιλιάδας, εἶπεν ὁ Γουγιὼν!

— Ἀκούετε, φίλτατε Χρυσόκλαδε; εἶπεν ὁ Μοργάν· δὲν εἶνε πολλὰ, καὶ εἵμεθα κατὰ τὸ ἡμῖς πτωχότεροι παρὰ πρῶτον. Γνωρίζετε ὅμως τὴν παροιμίαν ἥτις λέγει « μὲ τὸ σόμα ποῦ ἔχω σὲ φιλῶ. »

— Ὁ στρατηγὸς γνωρίζει πόσον κινδυνεύετε διὰ νὰ προμηθεύσῃτε τὰ χρήματα ταῦτα, καὶ εἶπεν ὅτι καὶ ὅσον ὀλίγα καὶ ἂν τῷ σείλητε, θὰ τὰ δεχθῇ μετ' εὐγνωμοσύνης.

— Καθόσον· μάλιστα ἡ προσεχὴς ἀποστολὴ θὰ ἦνε καλλιτέρα, εἶπεν ἡ φωνὴ νέου τινός, ὅστις ἀνεμίχθη εἰς τὸν ὄμιλον χωρὶς ὑπ' οὐδενός νὰ παρατηρηθῇ, τόσον ἡ προσοχὴ πάντων ἦτο προσηλωμένη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Καδουδάλ καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὴν ἀνεγίνωσκεν, ἐὰν μάλιστα θελήσωμεν νὰ εἴπωμεν δύο λόγους εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τοῦ Σάμπερῃ τὸ προσεχὲς σάββατον.

— Ἀ! εἶσαι σὺ, Βαλενσόλ; εἶπεν ὁ Μοργάν.

— Ὅχι ὀνόματα κύρια, παρακαλῶ, βαρῶνε· ἄς τουφεκισθῶμεν, ἄς λαιμητομηθῶμεν, ἄς τροχισθῶμεν, ἄς διαμελισθῶμεν, ἀλλ' ἄς σώσωμεν τὴν οἰκογενειακὴν τιμὴν. Ὀνομάζομαι Γουγιονέτος καὶ δὲν ἀποκρίνομαι εἰς ἄλλο ὄνομα.

— Συγγνώμην, ἔσφαλα· ἔλεγεσ ῥοιπὸν; ...

— Ὅτι τὸ ἐκ Παρισίων εἰς Σάμπερῃ ταχυδρομεῖον θὰ διέλθῃ τὸ σάββατον μετὰ τῶν παρεκκλησίου τοῦ Γρινσάη καὶ τοῦ Βελβίλ,

φέρον πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων, τὰ ὅποια ἡ κυβέρνησις στέλλει εἰς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ὄρους Ἁγίου Βερνάρδου. Εἰς ταῦτα προσθέτω ὅτι μεταξύ τῶν δύο τούτων μερῶν ὑπάρχει θέσις τις καλουμένη Οἰκία Λευκή, ἣτις μοι φαίνεται ἀξιόλογος διὰ τὴν στήσωμεν ἔνεδραν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

— Τί λέγετε, κύριοι; ἠρώτησεν ὁ Μοργάν. Κάμνομεν τὴν τιμὴν εἰς τὸν πολίτην Φουσέ νὰ μᾶς ἀνησυχῇσῃ μετὰ τὴν ἀστυνομίαν του; Νὰ φύγωμεν; νὰ ἀφῃσωμεν τὴν Γαλλίαν, ἢ νὰ μείνωμεν πιστοὶ σύντροφοι τοῦ Ἰηοῦ;

Νέα κραυγὴ ἀπήντησε πρὸς τοῦτο.

— Νὰ μείνωμεν!

— Ἀγαθὴ τύχη! εἶπεν ὁ Μοργάν. Σὰς συνιστῶ, ἀδελφοί, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον διαγράφει ὁ Καδουδάλ εἰς τὴν θαυμαστὴν ἐπιστολὴν του, καὶ ἃς λάβωμεν τὸ ἡρωϊκὸν ἐκεῖνο ῥητὸν «Ὅλοι ἔκλιναν, ἐγὼ πλὴν ὄχι.»

Καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν Βρέτονα χωρικόν, τῷ εἶπε,

— Χρυσόκλαδε, αἱ τεσσαράκοντα ἐννέα χιλιάδες φράγκων εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σου, καὶ ἀναχώρησε ὅταν θέλῃς. Ὑποσχέθητι ἐξ ὀνόματός μας καλλιτέραν ἀποστολὴν εἰς τὸ προσεχές, καὶ εἰπὲ εἰς τὸν στρατηγὸν ἐκ μέρους μου, ὅτι παντοῦ ὅπου ὑπάγει, καὶ εἰς τὴν λαιμητόμον αὐτὴν, θὰ θεωρῶ τιμὴν μου νὰ τὸν ἀκολουθήσω, ἢ μᾶλλον νὰ προηγηθῶ αὐτοῦ. Ὑγίαινε, Χρυσόκλαδε.

Καὶ στραφείς πρὸς τὸν νέον ἐκεῖνον, ὅστις ἔδειξε τοσαύτην ἐπιθυμίαν νὰ τηρήσῃ ἀγνωστον τὸ οἰκογενειακόν του ὄνομα, τῷ εἶπε μετὰ φαιδρότητος.

— Φίλτατε Γουγιών, ἐγὼ ἀναδέχομαι νὰ σὰς διαθρέψω καὶ περιποιηθῶ τὴν νύκτα ταύτην, ἂν ἐν τούτοις εὐαρεστῇσθε νὰ δεχθῇτε τὴν φιλοξενίαν μου.

— Μετὰ χαρᾶς, φίλε Μοργάν, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ἀλλὰ σὲ εἰδοποιῶ ὅτι μοι εἶνε ἀδιάφορον περὶ ἐκλογῆς κλίνης, διότι εἶμαι λίαν κεκμηκώς· δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ δείπνου, διότι ἀποθνήσκω τῆς πείνης.

— Θὰ ἔχῃς καλὴν κλίνην καὶ ἐξαίρετον δείπνον.

— Τί νὰ κάμω πρὸς τοῦτο;

— Νὰ με ἀκολουθήσῃς.

— Εἶμαι ἐτοιμος.

— Λοιπὸν ἐλθέ· καλὴν νύκτα, κύριοι· εἶνε ἡ σειρὰ σου νὰ φρουρήσῃς, Λεπρέτρ;

— Ναί.

— Ὡστε δυνάμεθα νὰ κοιμηθῶμεν ἡσυχoi.

Καὶ ὁ Μοργάν ἐμβαλὼν τὸν βραχίονα αὐτοῦ εἰς τὸν τοῦ φίλου του, ἔλαβε μετὰ τὴν ἄλλην χεῖρα ἐν κηρίον, τὸ ὅποιον τῷ ἐπαρουσίασαν, καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου, ἔνθα θέλομεν τὸν ἀκολουθήσει, ἂν ὁ ἀναγνώστης δὲν ἐβαρύνθη ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης συνεδριάσεως.

Πρῶτον ἦδη ὁ Βαλενούλ, ὅστις κατήγετο ἀπὸ τὰ περὶ χωρὰ τοῦ Αἰξ, ἐλάμβανε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σπήλαιον τοῦ Κευζεριάτου, ὅπερ ὡς κρησφύγετον αὐτῶν ἐσχάτως εἶχον παραδεχθῇ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἰηοῦ. Κατὰ τὰς προηγουμένας συναλεύσεις, ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν μόνον νὰ μᾶθῃ τοὺς ἐλιγμούς καὶ τοὺς διαδρόμους τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Βρούνου τῆς Σελλῶνος, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισε καὶ λίαν καλῶς, ὥστε ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τῇ παιχθείσῃ ἐνώπιον τοῦ Ρολάνδου, τῷ ἐνεπιστεύθησαν τὸ μέρος τοῦ φαντάσματος.

Τὰ πάντα λοιπὸν ἦσαν ἄγνωστα καὶ περιέργα εἰς αὐτὸν ἐν τῇ νέᾳ κατοικίᾳ, ἔνθα ἐμελλε τὸ πρῶτον νὰ κοιμηθῇ, καὶ ἡ ὁποία ἐφαίνετο ὅτι ἦτον ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τοῦλάχιστον τὸ στρατοπεδαρχεῖον τοῦ Μοργάν.

Ὡς συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ ἐγκαταλειμμένα λατομεῖα, τὰ ὁποῖα κατὰ πρώτην ἐποψὴν ὁμοιάζουσι πρὸς πόλιν ὑπόγειον, αἱ διάφοροι ὁδοὶ αἱ ἐσκαμμένα διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν πετρῶν, ἀπολήγουσι πάντοτε εἰς ἀδιέξοδόν τινα στενωπὸν, τουτέστιν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ λατομεῖου, εἰς τὸ ὅποιον ἡ ἐργασία διεκόπη.

Μία μόνη τῶν στενωπῶν ἐκείνων ἐφαίνετο ἐπ' ἀόριστον ἐκτενομένη· ἐν τούτοις ὑπῆρχε μέρος τι εἰς τὸ ὅποιον καὶ αὕτη ὤφειλε νὰ ἔχῃ τέρμα· Εἰς τὴν γωνίαν ὅμως εἶχε σκαφῇ—πρὸς τίνα σκοπὸν, τὸ πρᾶγμα ἔμεινε μυστήριον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον—ῥωγμῆτις, κατὰ δύο τρίτα ὀλιγώτερον πλατεῖα τῆς ὁπῆς ἐν ἣ ἀπέληγε, διὰ τῆς ὁποίας ἐδύναντο νὰ διέλθωσι δύο ἄνθρωποι κατὰ πρόσωπον.

Οἱ δύο φίλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν ῥωγμὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ ἄλλος κατήντα τοσοῦτον σπάνιος, ὥστε τὸ κηρίον των κατὰ πᾶν βῆμα ἤπειλε νὰ σβεσθῇ.

Ὁ Βαλενσόλ ἠσθάνθη σταγόνας παγετῶδους ὕδατος νὰ πίπτωσιν εἰς τοὺς ὤμους καὶ τὰς χεῖρας του.

— Καλὰ, εἶπε, βρέχει ἐδῶ;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Μοργάν μειδιῶν· ἀλλὰ διερχόμεθα ὑπὸ τὴν Ρεῖσσούσην.

(ἀκολουθεῖ)